

Eigersund kommune

Det kongelige arbeidsdepartement
Boks 8019
0030 OSLO

Eigersund, 18. juni 2012

Uttale - Høring av NOU 2012: Arbeidsrettede tiltak

Innledning

Arbeidsdepartementet har oversendt «NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak» på høring, med frist til 13. juli til å gi uttalelser til utredningen.

Uninor AS med datterselskapet Arbeidskompetanse og service AS (AKS) anbefaler kommunene å gi følgende uttalelse:

Kommunene i Dalane regionen; Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal er glad for at Brofoss utvalget ønsker å styrke arbeidsmulighetene for personer med redusert arbeidsevne. Vi er også tilfredse med at utvalget understreker behovet for å øke innsatsen overfor disse målgruppene. Dette er etter vår oppfatning helt nødvendig dersom en skal lykkes med å få flere ut i arbeidslivet.

Vi registrerer samtidig at utvalget er delt i sin anbefaling av fremtidig innretning av arbeidsrettede tiltak og har fremsatt forslag til tre ulike modeller. På bakgrunn av dette bør det etter vår oppfatning utarbeides en Stortingsmelding, der Regjeringen klargjør sine preferanser. Slik vil man få det nødvendige grunnlaget for å treffe riktig beslutning.

Kommunene i Dalane regionen støtter imidlertid modellen som har størst tilslutning i utvalget, heretter kalt modell 1.

Høringsuttalelse

Dalane-kommunene Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal eier til sammen 94,5% av attføringsbedriften Uninor AS med datterselskapet AKS. 5,5% eies av private. Som eiere av bedriften har kommunene i løpet av snart 22 år bygget opp et godt virkemiddelapparat for NOUens målgrupper. Det har vært et mål at bedriften skulle ha et bredest mulig tilbud av NAV sine ulike arbeidsmarkedstiltak tilgjengelig i eierkommunene for å kunne gi brukerne et best mulig tilbud lokalt.

Bedriftene har i dag følgende forhåndsgodkjente tiltak: VTA (Varig tilrettelagt arbeid), APS (Arbeidspraksis i skjermet virksomhet), TIA (Tilrettelagt arbeid), KIA (Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift) i tillegg til Avklaring og Arbeid med bistand (AB). Utenfor skjermet

sektor har bedriften levert flere AMO kurs og leverer sammen med fire vekstbedrifter i Rogaland Avklaringstiltaket for ordinære arbeidssøkere og sykemeldte (Raskere tilbake). I tillegg til dette stiller bedriften med ulike arbeidstilbud for psykisk syke etter nærmere avtale med den enkelte kommune.

Det kommunale eierskapet er etter vår mening en styrke for attføringsarbeidet og sikrer langsiktighet, stabilitet og ansvarlighet overfor bedriftene og de av våre innbyggere som har behov for tilbudene som bedriftene gir. Kommunenes eierrepresentanter i bedriftens styrer bidrar med viktig lokalkunnskap, helsefaglig kompetanse og tverrfaglig tenkning. Dette er avgjørende for å skape gode løsninger for våre innbyggere med redusert arbeidsevne. Denne kunnskapen ivaretas best i modell 1, gjennom en videreutvikling av dagens system, basert på et tett samarbeid mellom kommunene, NAV som bestiller og tiltaksbedriftene som leverandører.

Samtidig ser vi klart at dette systemet har forbedringspotensial. Blant annet er det behov for mer helhetlige attføringsløp, uten uhensiktsmessige tidsavbrudd. En utfordring ved dagens system er at personer som trenger hjelp for å komme raskt ut i arbeid får den for sent og for ufullstendig. Ventetider før en person kan starte i et arbeidsrettet tiltak må reduseres. De som trenger det må sluses inn i tiltak tidlig. Det er i tillegg svært viktig at støtten gis sammenhengende fra start til slutt slik at sjansen for en retur til arbeidslivet økes. I dag må svært mange mennesker, som ofte befinner seg i en vanskelig livssituasjon, måtte vente svært lenge mellom tiltak før de kan fortsette å motta hjelpen de har behov for. En slik stykkevis-og-delt tilnærming virker ofte nedbrytende for den det gjelder og kan delvis være med på å undergrave, eller i alle fall redusere, effekten av den samfunnsmessige investeringen det er å satse på attføring. Effekten av "sømløse" attføringsløp vil trolig være reduksjon i total tid brukt for den enkelte på prosessen, og samfunnsgevinsten vil være økt gjennomstrømning – med det resultat at flere kan motta et tilbud og dermed også en mer effektiv bruk av ressursene og tiltaksmidlene som bevilges. I så måte er modell 1 sin dreining fra aktivitetsrettede til individrettede tiltak et viktig steg i riktig retning. Dette vil etter vår oppfatning gi mer fleksible løsninger tilpasset den enkelte.

Vi støtter også kravene i modell 1 om bl.a. oppdatert metodikk og kompetanse hos tiltaksbedriftene og krav til endringsprosesser hos bruker. I tillegg tas det til orde for å stille krav til ordinært arbeidsliv om å styrke sin inkluderingskompetanse. Vi mener dette til sammen vil styrke tilbudet til målgruppene.

Dalane-kommune støtter et samlet utvalg i at mer av attføringen skal foregå i ordinært arbeidsliv. Vi vil imidlertid påpeke at attføringsarbeidet fremdeles må utføres av personer med nødvendig attførings- og inkluderingskompetanse. Vi er svært usikre på om næringslivet er klar til å overta det arbeidet som er foreslått i modell 2, den såkalte arbeidsinkluderingsmodellen. Vi frykter at konsekvensene av modell 2 blant annet kan være at en ikke møter arbeidslivets realiteter og at direkte utplassering for en del brukere vil føre til nye nederlag for og dessuten undergrave arbeidsgiveres vilje til å ta imot personer med nedsatt arbeidsevne. Etter vårt syn vil modell 2 kunne medføre at dagens vekst- og attføringsbedrifter blir borte. Sammen med bedriftene vil også deres ekspertise i tilrettelagt arbeid og attføring forsvinne. Dette er ekspertise som det vil være svært vanskelig å samle igjen når teoriene bak modell 2 viser seg å ikke stemme med virkeligheten.

Vi stiller oss også sterkt kritiske til om det er riktig og hensiktsmessig at NAV gis en utvidet

rolle i attføringsarbeidet, som arrangerer av attføringstjenester slik modell 2 forutsetter. Etter vår mening bør NAV fortsatt ha rollen som avklarende, kontrollerende og oppfølgende instans.

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltaket Varig tilrettelagt arbeid (VTA) for personer med uførepensjon, er vi glade for at flertallet av utvalgets medlemmer går inn for å videreutvikle denne ordningen. For denne målgruppen opplever vi at det er et tydelig udekket behov, som må møtes med flere tiltaksplasser og i tillegg utvikling med sikte på å bedre integreringsmodeller inn mot ordinært arbeidsliv.

Konkurransesetting

Dagens eierskapsmodell forutsetter at et eventuelt overskudd skal komme tiltaksdeltakerne og bedriftene til gode. Dette prinsippet bør videreføres. Attføringsarbeidet er etter vårt syn lite egnet for anbudsutsetting. Vi frykter at kvaliteten i arbeidet blir vesentlig redusert dersom dette arbeidet overtas av bedrifter som har bedriftsøkonomisk overskudd som fremste formål. Vi frykter at et anbudssystem vil redusere tilbudet til brukerne og da særlig for de brukerne som har størst bistands- og/eller tilretteleggingsbehov. Det vil også kunne skape uforutsigbare rammer for ansatte i virksomhetene, noe som kan føre til lekkasje av kompetanse og svekket stabilitet i bedriftene. Det tar tid å bygge solide og kompetente miljøer, som sørger for gode individuelt tilrettede tilbud til brukerne. Med kommunal eierstruktur sikrer man soliditet i tilbudet som gis av bedriftene og videre et geografisk likeverdig tilbud til brukerne i distriktene.

Med vennlig hilsen

Uninor AS

Solveig Ege Tengedal

Solveig Ege Tengedal

Adm. direktør